OTSUSED

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2015/778,

18. mai 2015,

Euroopa Liidu sõjalise operatsiooni kohta Vahemere lõunapiirkonna keskosas (EUNAVFOR MED)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 42 lõiget 4 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu kinnitas 20. aprillil 2015 kindlat pühendumust võtta meetmeid, et vältida inimtragöödiaid, mis tulenevad inimeste ebaseaduslikust toimetamisest üle Vahemere.

(2) Euroopa Ülemkogu väljendas 23. aprillil 2015 nördimust olukorra pärast Vahemerel ja rõhutas, et liit teeb kõik tema võimuses olevad jõupingutused, et vältida edaspidi inimeste hukkumist merel ning koostöös päritolu- ja transiidiriikidega tegeleda selle humanitaarhädaolukorra algpõhjustega, ning et esmane prioriteet on hoida ära enamate inimeste hukkumine merel. Euroopa Ülemkogu kohustus tugevdama liidu kohalolekut merel, ennetama ebaseaduslikke rändevooge ning tugevdama liidusisest solidaarsust ja vastutust.

(3) Euroopa Ülemkogu kohustus 23. aprillil 2015 samuti võitlema inimkaubitsejate vastu vastavalt rahvusvahelisele õigusele, tehes süstemaatilisi jõupingutusi, et teha kindlaks, pidada kinni ja hävitada laevad enne, kui inimkaubitsejad neid kasutavad, ning palus liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal („kõrge esindaja") alustada ettevalmistusi sellega seotud võimalikuks ühise välis- ja julgeolekupoliitika (ÜJKP) operatsiooniks.

(4) Kõrge esindaja teavitas 11. mail 2015 ÜRO Julgeolekunõukogu rändajatega seotud kriisiolukorrast Vahemerel ja käimasolevatest ettevalmistustest võimalikuks liidu mereväeoperatsiooniks liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames. Sellega seoses märkis ta, et liidul on vaja tegutseda ÜRO Julgeolekunõukogu toetusel.

(5) Nõukogu kiitis 18. mail 2015 heaks kriisiohjekontseptsiooni ÜJKP operatsiooni kohta, et takistada Vahemere lõunapiirkonna keskosas inimeste ebaseadusliku ületoimetamisega tegelejate ärimudeli toimimist.

(6) Liidu ÜJKP operatsioon viiakse läbi kooskõlas rahvusvahelise õigusega, eelkõige kooskõlas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 1982. aasta mereõiguse konventsiooni (UNCLOS), välismaalaste ebaseaduslikku maa-, mere- ja õhuteed pidi üle riigipiiri toimetamist tõkestavate 2000. aasta protokollide (välismaalaste ebaseaduslikku üle riigipiiri toimetamise tõkestamist käsitlev protokoll) ja rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsiooni täiendav naiste ja lastega kaubitsemise ning muu inimkaubanduse ärahoidmise ja selle kuriteo eest karistamise protokoll), inimelude ohutust merel käsitleva 1974. aasta rahvusvahelise konventsiooni (SOLAS), 1979. aasta rahvusvahelise mereotsingute ja -pääste konventsiooni (SAR), 1976. aasta Vahemere merekeskkonna ja rannikuala kaitse konventsiooni (Barcelona konventsioon) ja 1951. aasta Genfi pagulasseisundi konventsiooni asjakohaste sätete ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte ja rahvusvahelise inimõigustealase õigusega.

UNCLOS, SOLAS ja SAR konventsioon sisaldavad kohustust abistada merehädas olevaid isikuid ja toimetada ellujäänud ohutusse kohta ning sel eesmärgil on operatsiooniks EUNAVFOR MED määratud laevadel vastav varustus ja nad on valmis täitma sellekohaseid ülesandeid pädeva merepääste koordinatsioonikeskuse juhendamisel.

(7) Avamerel võivad riigid asjakohase siseriikliku ja rahvusvahelise õiguse kohaselt peatada rändajate salaja üle piiri toimetamises kahtlustatavad laevad, kui lipuriik on andnud loa laeva pardale minna ja läbiotsimist teostada või kui laeval ei ole päritoluriiki, ning nad võivad rakendada asjakohaseid meetmeid laevade, isikute ja lasti suhtes.

(8) Laevade suhtes, mille puhul kahtlustatakse osalemist inimeste ebaseaduslikus ületoimetamises ja inimkaubanduses, võib meetmeid rakendada ka riigi territoriaal- või sisevetes, riigi territooriumil või õhuruumis kas asjaomase riigi nõusolekul või ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni alusel või mõlemal juhul.

(9) Riik võib võtta asjakohaseid meetmeid tema territooriumil viibivate isikute suhtes, keda kahtlustatakse inimeste ebaseaduslikus ületoimetamises ja inimkaubanduses, nende võimalikuks vahistamiseks ja vastutusele võtmiseks kooskõlas rahvusvahelise õiguse ja siseriikliku õigusega

(10) Poliitika- ja julgeolekukomitee peaks nõukogu ning kõrge esindaja vastutusel teostama poliitilist kontrolli liidu kriisiohjeoperatsiooni üle, andma selle jaoks strateegilisi suuniseid ning tegema asjakohaseid otsuseid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 38 kolmanda lõiguga.

(11) Liikmesriigid katavad ELi lepingu artikli 41 lõike 2 kohaselt ja kooskõlas nõukogu otsusega (ÜVJP) 2015/528 ([1]) käesolevast otsusest tulenevad sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega tegevuskulud.

(12) Kooskõlas Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artikliga 5 ei osale Taani liidu kaitsepoliitilise tähendusega otsuste ja meetmete väljatöötamises ning rakendamises. Sellest tulenevalt ei osale Taani käesoleva otsuse vastuvõtmisel, see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav, ning seetõttu ei osale ta käesoleva operatsiooni rahastamises,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Missioon

1. Liit viib läbi sõjalise kriisiohjeoperatsiooni (EUNAVFOR MED), mis aitab kaasa Vahemere lõunapiirkonna keskosas inimeste ebaseadusliku ületoimetamise ja inimkaubandusega tegelevate võrgustike ärimudeli takistamisele, mis saavutatakse süstemaatiliste jõupingutuste tegemisega, et teha kindlaks, pidada kinni ning kõrvaldada alused ja vara, mida inimeste ebaseadusliku ületoimetamisega tegelejad ja inimkaubitsejad kasutavad või mille puhul on kahtlusi, et nad neid kasutavad, kooskõlas kohaldatava rahvusvahelise õigusega sh UNCLOSiga ja kõikide ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonidega.

2. Enne EUNAVFOR MEDi käivitamist määratakse operatsiooni piirkond kindlaks asjakohastes planeerimisdokumentides, mille nõukogu heaks kiidab.

Artikkel 2

Mandaat

1. EUNAVFOR MED tegutseb kooskõlas poliitiliste, strateegiliste ja poliitilis-sõjaliste eesmärkidega, mis on esitatud nõukogu poolt 18. mail 2015 heaks kiidetud kriisiohjekontseptsioonis.

2. EUNAVFOR MED viiakse läbi järjestikustes etappides ja kooskõlas rahvusvahelise õiguse nõuetega. EUNAVFOR MED:

a) toetab esimeses etapis rändevõrgustike kindlakstegemist ja jälgimist rahvusvahelise õigusega kooskõlas oleva teabekogumise ja patrullimise teel avamerel;

b) teises etapis:

   i) viib läbi pardale minekut, läbiotsimist, konfiskeerimist ja ümbersuunamist avamerel laevade puhul, mille suhtes on kahtlus, et neid kasutatakse inimeste ebaseadusliku ületoimetamise ja inimkaubanduse tarbeks, kooskõlas tingimustega, mis on sätestatud kohaldatavas rahvusvahelises õiguses, sh UNCLOSis ja välismaalaste ebaseaduslikku üle riigipiiri toimetamise tõkestamist käsitlevas protokollis;

   ii) kooskõlas mis tahes kohaldatava ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga või asjaomase rannikuäärse riigi nõusolekul, viib läbi pardale minekut, läbiotsimist, konfiskeerimist ja ümbersuunamist avamerel või kõnealuse riigi territoriaal- ja sisevetes laevade puhul, mille suhtes on kahtlus, et neid kasutatakse inimeste ebaseadusliku ületoimetamise või inimkaubanduse tarbeks, tingimustel, mis on sätestatud asjaomases resolutsioonis või nõusolekus;

([1]) Nõukogu 27. märtsi 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/528, millega luuakse mehhanism Euroopa Liidu sõjalise või kaitsepoliitilise tähendusega operatsioonide ühiste kulude rahastamise haldamiseks (Athena) ja tunnistatakse kehtetuks otsus 2011/871/ÜVJP (ELT L 84, 28.3.2015, lk 39).

c) kolmandas etapis, kooskõlas mis tahes kohaldatava ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga või asjaomase rannikuäärse riigi nõusolekul, võtab kõik vajalikud meetmed aluste ja nendega seotud vara suhtes, sealhulgas kõrvaldades need või muutes need kasutuskõlbmatuks, kui tekib kahtlus, et neid kasutatakse selles riigis inimeste ebaseadusliku ületoimetamise või inimkaubanduse tarbeks, tingimustel, mis on sätestatud asjaomases resolutsioonis või nõusolekus.

3. Nõukogu otsustab, kas esimesest etapist edasi liikumise tingimused on täidetud, võttes arvesse mis tahes kohaldatavat ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni ja asjaomaste rannikuäärsete riikide nõusolekut.

4. Kooskõlas kohaldatava õigusega võib EUNAVFOR MED koguda EUNAVFOR MEDis osalevate laevade pardale võetud isikute kohta isikuandmeid, mis on seotud nende identifitseerimist hõlbustada võivate tunnustega, sealhulgas sõrmejäljed, samuti järgnevalt loetletud andmed, välja arvatud muud isikuandmed: perekonnanimi, neiupõlvenimi, eesnimed ja kõik varjunimed või oletatavad nimed; sünnikuupäev ja -koht, kodakondsus, sugu; elukoht, elukutse ja asukoht; juhiload, identifitseerimisdokumendid ja passiandmed. Sellised andmed ja selliste isikute poolt kasutatavate laevade ja varustusega seotud andmed võib ta edastada liikmesriikide asjaomastele õiguskaitseasutustele ja/või pädevatele liidu asutustele.

Artikkel 3

ELi operatsiooni ülema nimetamine

Käesolevaga nimetatakse EUNAVFOR MEDi ELi operatsiooni ülemaks kontradmiral Enrico Credendin.

Artikkel 4

ELi operatsiooni peakorteri määramine

EUNAVFOR MEDi operatsiooni peakorter asub Roomas, Itaalias.

Artikkel 5

Operatsiooni planeerimine ja käivitamine

Otsuse EUNAVFOR MEDi käivitamise kohta võtab EUNAVFOR MEDi operatsiooni ülema soovitusel vastu nõukogu, kes teeb seda pärast operatsiooni plaani ja mandaadi täitmiseks vajalike jõukasutusreeglite heakskiitmist.

Artikkel 6

Poliitiline kontroll ja strateegiline juhtimine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee teostab nõukogu ja kõrge esindaja vastutusel EUNAVFOR MEDi poliitilist kontrolli ja strateegilist juhtimist. Nõukogu volitab poliitika- ja julgeolekukomiteed tegema kooskõlas ELi lepingu artikliga 38 asjakohaseid otsuseid. Kõnealune volitus hõlmab õigust teha muudatusi planeerimisdokumentidesse, sealhulgas operatsiooniplaani, käsuliini ja jõukasutusreeglitesse. Volituse hulka kuulub ka õigus teha ELi operatsiooni ülema ja ELi vägede juhataja nimetamist käsitlevaid otsuseid. ELi sõjalise operatsiooni eemärkide ja lõpetamise osas jääb otsustusõigus nõukogule. Vastavalt käesoleva otsuse artikli 2 lõikele 3 on poliitika- ja julgeolekukomiteel õigus otsustada, millal toimub üleminek operatsiooni eri etappide vahel.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee annab nõukogule korrapäraselt aru.

3. ELi sõjalise komitee esimees annab poliitika- ja julgeolekukomiteele korrapäraselt aru EUNAVFOR MEDi läbiviimise kohta. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib asjakohasel juhul kutsuda ELi operatsiooni ülema või ELi vägede juhataja oma koosolekutele.

Artikkel 7

Sõjaline juhtimine

1. ELi sõjaline komitee jälgib ELi operatsiooni ülema juhitava EUNAVFOR MEDi nõuetekohast läbiviimist.

2. ELi operatsiooni ülem annab ELi sõjalisele komiteele korrapäraselt aru. ELi sõjaline komitee võib asjakohasel juhul kutsuda ELi operatsiooni ülema või ELi vägede juhataja oma koosolekutele.

3. ELi sõjalise komitee esimees on ELi operatsiooni ülema peamine kontaktisik.

Artikkel 8

Liidu tegevuse sidusus ja koordineerimine

1. Kõrge esindaja tagab käesoleva otsuse rakendamise ja selle kooskõla kogu liidu välistegevusega, sealhulgas liidu arenguprogrammide ja liidu antava humanitaarabiga.

2. Kõrge esindaja, keda abistab Euroopa välisteenistus, on peamiseks kontaktisikuks ÜRO-le, piirkonna riikide ametiasutustele ning teistele asjakohastele rahvusvahelistele ja kahepoolsetele osalejatele, sh NATO, Aafrika Liit ja Araabia Riikide Liiga.

3. EUNAVFOR MED teeb koostööd asjaomaste liikmesriikide asutustega ja loob koordineerimismehhanismi ning vajaduse korral sõlmib kokkuleppeid muude liidu ametite ja asutustega, eelkõige Frontexi, Europoli, Eurojusti, Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti ja asjaomaste ÜJKP missioonidega.

Artikkel 9

Kolmandate riikide osalemine

1. Ilma et see piiraks liidu sõltumatust otsuste tegemisel või ühtset institutsioonilist raamistikku ning kooskõlas Euroopa Ülemkogu asjakohaste suunistega, võib kolmandaid riike kutsuda operatsioonil osalema.

2. Nõukogu volitab poliitika- ja julgeolekukomiteed kutsuma kolmandaid riike osalema ning tegema ELi operatsiooni ülema ja ELi sõjalise komitee soovitusel asjakohaseid otsuseid pakutava osaluse vastuvõtmise kohta.

3. Kolmandate riikide osalemist käsitlev üksikasjalik kord kehtestatakse lepingutega, mis sõlmitakse lähtuvalt ELi lepingu artiklist 37 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklis 218 sätestatud korras. Kui liit ja kolmas riik on sõlminud lepingu, millega kehtestatakse raamistik kõnealuse kolmanda riigi osalemise kohta liidu kriisiohjemissioonidel, kehtivad sellise lepingu sätted EUNAVFOR MEDi kontekstis.

4. Kolmandatel riikidel, kes annavad operatsioonile EUNAVFOR MED märkimisväärse sõjalise panuse, on operatsiooni igapäevase haldamise seisukohast samad õigused ja kohustused kui operatsioonis osalevatel liikmesriikidel.

5. Nõukogu volitab poliitika- ja julgeolekukomiteed tegema asjakohaseid otsuseid panustajate komitee loomiseks, juhul kui kolmandad riigid peaksid andma märkimisväärse sõjalise panuse.

Artikkel 10

Liidu juhitava isikkoosseisu staatus

Liidu juhitavate üksuste ja isikkoosseisu staatus määratakse vajaduse korral kindlaks kooskõlas rahvusvahelise õigusega.

Artikkel 11

Rahastamiskord

1. ELi sõjalise operatsiooni ühiseid kulusid hallatakse otsuse (ÜVJP) 2015/528 alusel.

2. EUNAVFOR MEDi ühiste kulude lähtesumma on 11,82 miljonit eurot. Otsuse (ÜVJP) 2015/528 artikli 25 lõikes 1 osutatud lähtesumma jaguneb protsentuaalselt järgmiselt: 70 % kulukohustuste ja 40 % maksekohustuste jaoks.

Artikkel 12

Teabe avaldamine

1. Kõrgel esindajal on volitus avaldada kooskõlas nõukogu otsusega 2013/488/EL [1] käesoleva otsusega ühinenud kolmandatele riikidele asjakohastel juhtudel ja vastavalt EUNAVFOR MEDi vajadustele selle läbiviimisel loodud ELi salastatud teavet järgmiselt:

a) kuni tasemeni, mis on sätestatud liidu ja asjaomase kolmanda riigi vahel sõlmitud kohaldatavas salastatud teabe kaitse lepingus, või

b) muudel juhtudel kuni tasemeni „CONFIDENTIEL UE/EU CONFIDENTIAL".

2. Kõrgel esindajal on samuti volitus avaldada kooskõlas otsusega 2013/488/EL ÜRO-le vastavalt EUNAVFOR MEDi vajadustele selle läbiviimisel loodud ELi salastatud teavet kuni tasemeni „RESTREINT UE/EU RESTRICTED". Selleks sõlmitakse asjakohased kokkulepped kõrge esindaja ja ÜRO pädevate asutuste vahel.

3. Kõrgel esindajal on volitus avaldada käesoleva otsusega ühinenud kolmandatele riikidele ELi salastamata dokumente, mis on seotud operatsiooni käsitlevate nõukogu aruteludega, mille suhtes kehtib vastavalt nõukogu kodukorra artikli 6 lõikele 1 ametisaladuse hoidmise kohustus [2].

4. Kõrge esindaja võib delegeerida sellised volitused ja õiguse sõlmida käesolevas artiklis osutatud kokkuleppeid Euroopa välisteenistuse ametnikele, ELi operatsiooni ülemale või ELi vägede juhatajale, tehes seda kooskõlas otsuse 2013/488/EL VI lisa VII jaoga.

Artikkel 13

Jõustumine ja lõpetamine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise kuupäeval.

Operatsioon EUNAVFOR MED lõpeb hiljemalt 12 kuud pärast täieliku operatsioonivõime saavutamist.

Käesolev otsus tunnistatakse kehtetuks alates ELi operatsiooni peakorteri sulgemise kuupäevast kooskõlas EUNAVFOR MEDi lõpetamiseks heaks kiidetud kavadega ning mõjutamata otsuses (ÜVJP) 2015/528 kehtestatud EUNAVFOR MEDi raamatupidamisaruannete auditeerimist ja esitamist käsitlevaid menetlusi.

Brüssel, 18. mai 2015

Nõukogu nimel
eesistuja
F. MOGHERINI

---

[1] Nõukogu 23. septembri 2013. aasta otsus 2013/488/EL ELi salastatud teabe kaitseks vajalike julgeolekueeskirjade kohta (ELT L 274, 15.10.2013, lk 1).

[2] Nõukogu 1. detsembri 2009. aasta otsus 2009/937/EL, millega võetakse vastu nõukogu kodukord (ELT L 325, 11.12.2009, lk 35).